

Με τη Νόνα Μολέσκη

Για το Κυπριακό Παιδικό Θέατρο

ΚΑΘΕ θεατρικό σχήμα, κρατικό ή επιχορηγούμενο ελεύθερο έχει μεγάλη ανάγκη την επιτυχία της παιδικής του σκηνής. Για τα ελεύθερα σχήματα είναι θέμα βιοποριστικό, για το κρατικό θέμα εισπρακτικού γοήτρου.

Τι κάνει όμως το κάθε σχήμα για να πετύχει εισπρακτικά, τι σχέση έχει η εισπρακτική επιτυχία με την καλλιτεχνική και πώς γίνεται οι ποικίλες ρεπερτοριακές επιλογές να σχηματίζουν ένα θεατρικό φαινόμενο με ενιαία ποιητική και μάλιστα πολύ αναγνωρίσιμη, το φαινόμενο «παιδική σκηνή κυπριακού θεάτρου».

Φαύλος κύκλος. Η μάλλον φαύλοι κύκλοι, ομόκεντροι. Η παιδική σκηνή του κυπριακού θεάτρου – στο κέντρο.

Κύκλος πρώτος. Η διάρκεια μιας παιδικής παράστασης. Θα υπολόγιζε κανείς ότι αυτή πρέπει να εξαρτάται από το μέγεθος του επιλεγμένου για ανέβασμα κειμένου.

Δεν είναι έτσι. Υπάρχει μια σταθερά: η παιδική παράσταση δεν πρέπει να υπερβαίνει της 1:20' (με το διάλειμμα) το κείμενο μπορεί να ασφυκτιά μέσα σ' αυτά τα χρονικά πλαίσια, οι συντελεστές να αναγκάζονται να μαδούν τις σκηνές φράση-φράση χρονομετρώντας και οι φιλόδοξες ρεπερτοριακές επιλογές να χάνουν το νόημά τους.

Ποιος, λοιπόν, θέτει τα όρια; Οι οργανωμένες καθημερινές παραστάσεις παιδικής σκηνής πρέπει να χωράνε σε μια «τρύπα» στο ωράριο των σχολείων μεταξύ των πρωινών περιόδων σε μια απόσταση ασφαλείας από την ώρα που τα σχολεία σχολνάνε. Έτσι το μαγικό 1:20' (με το διάλειμμα) είναι χρόνος που το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού δέχεται να «χάνουν» οι μαθητές στις οργανωμένες τους επισκέψεις στο θέατρο. Είναι, όμως, ταυτόχρονα και ο χρόνος του αυτοπεριορισμού που επιβάλλουν στον εαυτό τους οι παιδικές σκηνές για να μην κουραστούν τα νήπια των κυριακάτικων οικογενειακών παραστάσεων. Αν δεν έχετε χάσει την ικανότητα να εντοπίζετε το παράλογο στη ζωή θα συμφωνήσετε ότι είναι όντως παράλογο να προσπαθεί κανείς να δημιουργήσει μια ομορφή παράσταση στην οποία ο λόγος και η υπόθεση να ρέουν ελεύθερα, να αγκαλιάζουν και να μαγεύουν τα παιδιά και να μην τα αφήνουν να βαρεθούν, αλλά να πετσοκόβει το λόγο και τη δράση για τον ίδιο σκοπό «να μη βαρεθούν».

Κύκλος δεύτερος. Η ηλικία των θεατών μιας παραγωγής. Η άγρια θεατών αναγκάζει τους δημιουργούς μιας παιδικής παράστασης να μην περιορίζονται σε συγκεκριμένη ηλικία, αλλά να ετοιμάζουν τέτοιο θέαμα που να γίνεται από τα μικρούλια των Κυριακών μέχρι τους εφήβους του Γυμνασίου. Έτσι, αντί ο κάθε θίασος και ιδιαίτερα ο κρατικός, να στοχεύει στις δύο και τρεις παραγωγές το χρόνο, διαφοροποιημένες ως προς την αισθητική, το ύφος και τη διάθεση και προσαρμοσμένες στα γούστα διαφόρων ηλικιακών ομάδων, τελικά αρκείται σε μια γενικευμένης αισθητικής και μηνυμάτων, που υποτίθεται κάνει για ευρύ φάσμα ηλικιών, στην ουσία, όμως, είναι πολύ πιο κοντά στα νήπια (επειδή αυτά κλαίνει).

Κύκλος τρίτος. Το μερίδιο του μουσικοχορευτικού στοιχείου σε μια παιδική παράσταση. Το κλισέ των παιδικών παραστάσεων – μιούζικαλ με δυσανάλογα προς τη διάρκεια του έργου μουσικοχορευτικά νούμερα είναι από τους βασικούς φορείς της επικίνδυνης ομοιοποίησης. Οι τυποποιημένοι τραγουδιστές, αυτοπαρουσιάσεις των προσώπων είναι το must και τα ζωάκια, τα ρομπό, οι εξωγήινοι, οι σωματοφύλακες, οι βασιλιάδες χορεύουν και τραγουδούν με όμοιο χαρούμενο ύφος. Το κείμενο δεν αφήνεται να γεννήσει τη μουσική του, όχι απαραίτητα χορευτική. Και αν είναι τραγούδι να το λέει ο ήρωας εκεί που του προστάζει η διάθεση και η υπόθεση του έργου και όχι κάθε πέντε λεπτά του σκηνικού χρόνου.

Κύκλος τέταρτος. Στενά συνδεδεμένος με τους προηγούμενους, οι παιδικές μας παραστάσεις λόγω της συντομίας τους, λόγω της υποχρεωτικής μουσικοχορευτικής επιβάρυνσης, λόγω του προσανατολισμού στις μικρές ηλικίες βγαίνουν πολύ-πολύ χαρούμενες όλες τους. Η παιδική μας σκηνή φοβάται την παύση, τη σοβαρότητα, τη θλίψη, την ποιητική διάθεση. Αποφεύγει να συγκινήσει, να τρομάξει. Μα αυτό σημαίνει ότι αποφεύγει να προβληματίσει. Να μου πείτε, είναι καλό να υπάρχουν «φοβιτσιάρικα» σε μια παιδική παράσταση; Καλό είναι, ο φόβος να ξορκίζεται και «βγαίνει» στο θέατρο από την ομαδική μαγική τελετουργία που οφείλει να είναι το θέατρο για παιδιά. Είναι καλό να συγκινούνται και να θλίβονται από τόσο μικροί;

Καλό είναι για να καλλιεργήσουν και να διατηρήσουν αυτό το χάρισμα να αντλούν αισθηματικές εμπειρίες από την τέχνη.